

13.01.2015

Sotep/12

12

Kotihoidon asiakkaiden ateriavaihtoehdot ja -maksut vuonna 2015

HEL 2014-015373 T 06 07 05

Päätösehdotus

Sosiaali- ja terveyslautakunta päättää, että kotihoidon asiakkaiden ruokailuun kuuluvista sekä kylmistä että kuumista kotiaterioista toimitetaan 1.2.2015 alkaen pääruoan, tuorelisäkkeen sekä jälkiruoan sisältävä ateria. Lisäksi sotainvalidien ateriakokonaisuus säilyy ennallaan.

Lisäksi lautakunta päättää korottaa 1.1.2015 alkaen aterian hintaa 0,70 euroa/ateria ja kuljetusmaksua 0,50 euroa/ kuljetuskerta.

Esittelijän perustelut

Kotihoidon asiakkaiden ruokailu järjestetään ensisijaisesti ateriapalveluna, joka on sosiaalihuoltolain mukaista, tarveharkintaista, ei-tulosidonnaista kotihoidon tukipalvelua. Kotihoidon asiakkaaksi päädytään yksilöllisen palvelutarpeen arvioinnin perusteella. Kotiateriaan sisältyy tilaukseen pohjautuva valmiin annospaketun aterian toimittaminen asiakkaan kotiin. Tavoitteena on asiakkaiden oikea ja riittävä ravitsemus, mikä tukee toimintakyvyn säilyttämistä.

Sosiaali- ja terveysvirasto hankkii kotiaterioita Palmia-liikelaitokselta ja Menumat Oy:ltä.

Palmia toimittaa tuotantokeittiössään valmistetut kotiateriat asiakkaille kotiin kuljetettuina, kuumina tai kylminä. Kuumat ateriat toimitetaan asiakkaalle päivittäin, kylmät kaksi kertaa viikossa. Asiakas on voinut valita kolmesta sisällöltään ja hinnaltaan erilaisesta ateriakokonaisuudesta, jotka ovat:

1. Pääruoka, salaatti/täysmehu, jälkiruoka sekä leipä, levite ja ruoka-juoma. Asiakas on maksanut 7 euroa/ateria.
2. Pääruoka, salaatti/täysmehu, leipä, levite ja ruokajuoma. Asiakas on maksanut 6,30 euroa/ateria.
3. Pääruoka, salaatti/täysmehu ja jälkiruoka. Asiakas on maksanut 6,30 euroa/ateria.

Lisäksi sotainvalideille on tarjolla ateriakokonaisuus, joka sisältää tuoremehun, pääruoan, tuorelisäkkeen, jälkiruoan, maidon, leivän ja leipärasvan. Maksu tapahtuu lounassetelillä.

Edellä mainituista vaihtoehtoista 1 - 3 suosituin sekä kuumista että kylmistä aterioista on ollut pääruoan, tuorelisäkkeen ja jälkiruoan sisältävä ateriavaihtoehto 3.

Kuumien aterioiden hinnat kuljetuksineen ovat vaihdelleet viikonpäivästä riippuen 13,63 - 16,00 euron välillä, kylmien aterioiden hinta 9,40 - 10,17 euron välillä. Asiakas maksaa aterioista ja kuljetuksista lautakunnan päättämän hinnan (17.12.2013, § 431). Vuonna 2014 pääruoan, tuorelisäkkeen ja jälkiruoan sisältävä ateriavaihtoehto 3 maksoi asiakkaalle 6,30 euroa, lisäksi asiakkaalta on peritty kuljetusmaksua 2 euroa/toimitus. Vuonna 2015 aterian hinta olisi 7 euroa ja kuljetusmaksun hinta 2,50 euroa/toimitus.

Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksen erottaminen Palmian laskuttaman aterian ja kuljetuksen kokonaishinnan ja asiakkaan maksaman osuuden välillä on ollut huomattavan suuri ja huomattavasti korkeampi kuin Espoon ja Vantaan kaupunkien maksamat subventiot vastaavasta palvelusta naapurikunnissa. Lisäksi Helsingin sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus maksaa erityisruokavaliosta aiheutuvan erityisruokavaliolisän 1,18 euroa/ateria (sisältyy 20 %:iin kaikista kotiaterioista).

Palmia on toimittanut kotiaterioita vuonna 2014 keskimäärin 1321 kappaletta päivässä, yhteensä vuositasolla noin 482 000 ateriaa. Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus on maksanut Palmian kotiaterioiden subventiokustannuksia vuodessa yhteensä noin 1 560 000 euroa.

Menuumat-ateriapalvelu toimittaa pääruoka-annokset pakastettuina asiakkaan Menuumat-laitteeseen kahden viikon välein. Saatavilla on lisäksi jälkiruokia. Menuumat-aterioiden kokonaishinnat vaihtelevat 8,41 eurosta 9,85 euroon. Asiakas maksaa aterian Menuumat Oy:n hinnaston mukaisesti 4,56 - 6,00 euroa. Lisäksi asiakkaalta peritään laitteesta aiheutuva palvelumaksu 1,70 euroa vuorokaudessa.

Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus subventoi Menuumat-ateriapalvelua 2,15 euroa vuorokaudessa. Vuonna 2014 Menuumat-ateriapalvelun käyttäjiä on ollut keskimäärin 715 asiakasta/päivä, vuositasolla aterioita on toimitettu yhteensä noin 258 000. Menuumat-ateriapalvelun subventiokustannukset ovat olleet vuodessa yhteensä noin 555 000 euroa.

Kun Helsingin kotiateriavaihtoehtoja ja -hintoja vertaillaan Espoon ja Vantaan järjestämiin vastaaviin palveluihin, Helsingin sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksen jokaista kotiateriaa kohden maksama subventio on huomattavasti suurempi kuin Vantaan ja Espoon kotiateriapalvelun subventio.

Vantaalla kotiin kuljetettu ateriapalvelu sisältää kuuman pääruoan, salaatin ja jälkiruoan, jotka tuottaa Vantti, Vantaan Tilapalvelut Oy. Aterian kokonaishinta on arkisin 7,76 euroa ja viikonloppuisin 8,86 euroa. Hinnat sisältävät kuljetuksen, erillistä hintaa kuljetukselle ei ole. Asiakas maksaa ateristiasta kuljetuksineen 7,00 euroa.

Vantaan kaupungin maksama subventio on arkisin 0,76 euroa, viikonloppuisin 1,86 euroa. Lisäksi tulee erityisruokavaliomaksu 0,19 - 1,63 euroa riippuen ruokavaliosta. Ateriamäärä on vuositasolla keskimäärin 500 ateriala/päivä.

Espoossa kotiateria sisältää lämpimänä toimitetun pääruoan, salaatin ja jälkiruoan, jotka tuottaa Espoo Catering -liikelaitos. Aterian kokonaishinta on 10,63 euroa, erityisruokavalioterian 14,00 euroa. Hinta sisältää kuljetuksen. Asiakas maksaa ateristiasta 7,20 euroa sekä kuljetusmaksun 3,00 euroa, yhteensä 10,20 euroa.

Espoon kaupungin maksama subventio ateristiasta on 0,43 euroa, erityisruokavaliosta 3,80 euroa. Kotiaterioiden määrä on arkisin noin 370 ateriala/päivä ja viikonloppuisin noin 150 ateriala/päivä.

Ateriahintojen vertailu osoittaa, että Palmian Helsingin sosiaali- ja terveystviraston asiakkaille tuottamat kuumien kotiaterioiden toimitukset ovat kokonaiskustannuksiltaan 42 % kalliimmat Vantaan vastaaviin verrattuina ja 23 % kalliimmat kuin Espoon vastaavat. Lisäksi Helsingin subventio on 81 % suurempi kuin Vantaalla ja 92 % suurempi kuin Espoossa. Vertailussa on käytetty Helsingin osalta aterialvaihtoehtoa, joka on samansisältöinen Vantaan ja Espoon kanssa.

Helsingin sosiaali- ja terveystvirastossa käytettävissä oleva kotiaterialjärjestelmä on nykyisellään monimutkainen, vaikeasti hallittava ja sosiaali- ja terveystvirastolle naapurikuntia selvästi kalliimpi. Esitetty muutos, jossa sekä kylmistä että kuumista kotiaterioista tilataan jatkossa suosituinta aterialvaihtoehtoa 3, yhtenäistää kotiateriapalvelua pääkaupunkiseudulla. Todettakoon, että Helsingin kotihoidon asiakkaille on jatkossakin tarjolla useampia vaihtoehtoja kuin naapurikunnissa: aterial on mahdollista saada kotiin toimitettuna kuumana tai kylmänä sekä lisäksi Menuat-ateriapalveluna. Myös sotainvalidien aterialvaihtoehto säilyy. Asiakkaalla on myös mahdollisuus ostaa lisäpalvelua omalla kustannuksellaan.

Terveyst- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Hyvä ravitsemus on keskeinen tekijä hyvinvoinnin, toimintakyvyn ja terveyden ylläpitämisessä ja edistämässä. Asiakkaan tarpeiden arviointi ja niiden pohjalta luotu ravitsemushoidon suunnitelma ovat kotona asuvien ravitsemustilan ja toimintakyvyn säilymisen

13.01.2015

Sotep/12

edellytyksiä. Kotihoidossa ikääntyneiden ravitsemuksen seurantaan kiinnitetään erityistä huomiota. Syödyn ruoan määrää ja laatua seurataan. Sosiaali- ja terveysviraston järjestämä kotiateriapalvelu tukee kotihoidon asiakkaiden ravitsemuksen ylläpitoa. Ehdotettu muutos yhtäältä selkiinnyttää kotiateriajärjestelmää ja toisaalta takaa täysipainoisen ja terveellisen aterian kotiin kuljettuna. Muutoksella ei ole negatiivisia terveys- ja hyvinvointivaikutuksia

Esittelijä

virastopäällikkö
Hannu Juvonen

Lisätiedot

Juha Jolkkonen, osastopäällikkö, puhelin: 310 52482
juha.jolkkonen(a)hel.fi
Riitta Simoila, osastopäällikkö, puhelin: 310 42213
riitta.simoila(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, sosiaali- ja terveyslautakunta

Otteet

Ote

Osastopäälliköt
Palvelupäällikkö
Talous- ja strategiapäällikkö